

Η μετάνοια απαραίτητη προϋπόθεση για να επιτύχουμε την Βασιλεία των Ουρανών

/ Γνώμες

- Αρχιμανδρίτης Παύλος Δημητρακόπουλος, Θεολόγος -Συγγραφέας

Η σημερινή Κυριακή, αγαπητοί μου αδελφοί, είναι η Κυριακή μετά τα Φώτα και το μεν αποστολικό ανάγνωσμα είναι μια περικοπή από την Β΄ προς Κορινθίους επιστολή του αποστόλου Παύλου, το δε ευαγγελικό μια περικοπή από το 4ο κεφάλαιο του κατά Ματθαίον Ευαγγελίου. Στην περικοπή αυτή ο ευαγγελιστής Ματθαίος μας περιγράφει γεγονότα που επακολούθησαν μετά το βάπτισμα του Κυρίου μας στον Ιορδάνη ποταμό από τον άγιο Ιωάννη τον Πρόδρομο. Και ποιο συγκεκριμένα μας διηγείται, ότι ο Κύριος αμέσως μετά το βάπτισμά του αποσύρθηκε σε μια έρημη τοποθεσία, όπου παρέμεινε νηστεύων, προσευχόμενος και πειραζόμενος από τον διάβολο επί 40 ημέρες. Κατόπιν έφυγε από την Ιουδαία και ήρθε στη Γαλιλαία. Και από εκεί, δηλαδή από τη Γαλιλαία, ο Κύριος ξεκίνησε πλέον το δημόσιο έργο του, ένα έργο που κράτησε περίπου 3 χρόνια, περιοδεύοντας πόλεις και χωριά και κηρύσσοντας: «Μετανοείτε ήγγικε γαρ η βασιλεία των ουρανών».

Έχει σημασία εδώ να τονίσουμε ότι ο Κύριος ξεκίνησε το δημόσιο έργο του,

κηρύσσοντας την μετάνοια. Είδαμε δε τις προηγούμενες ημέρες, που εορτάσαμε τα άγια Θεοφάνεια, ότι και το κήρυγμα του Προδρόμου εκεί στον Ιορδάνη ποταμό ήταν ακριβώς το ίδιο «Μετανοείτε ήγγικε γαρ η βασιλεία των ουρανών». Ο άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος, τον οποίο ο Θεός έστειλε στον Ιορδάνη, προκειμένου να προετοιμάσει πνευματικά τον λαό, για να υποδεχθεί και να πιστεύσει στον Μεσσία, κήρυττε πρωτίστως και κυρίως τη μετάνοια. Το γεγονός αυτό μας δείχνει πόσο αναγκαία είναι η μετάνοια στην πνευματική μας ζωή, χωρίς την οποία είναι αδύνατον να καρποφορήσουμε πνευματικά και κατ' επέκταση να επιτύχουμε την σωτηρία μας.

Γύρω από την μετάνοια και τη σημασία της στην εν Χριστώ ζωή κατά κόρον μας ομιλούν οι άγιοι Πατέρες της Εκκλησίας μας στις ομιλίες και στα συγγράμματά τους, κατ' εξοχήν όμως ο κορυφαίος εξ' αυτών ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος. Ο μεγάλος λοιπόν αυτός πατέρας και διδάσκαλος της Εκκλησίας μας, αναφερόμενος στη μετάνοια με την πλούσια εμπειρία, αλλά και τον θείο φωτισμό που είχε μέσα του, μας παρουσιάζει το βαθύτερο νόημα της μετανοίας και μας βοηθάει να συνειδητοποιήσουμε, πως θα την κάνουμε κτήμα μας. Σε μια ομιλία του στο βιβλίο της Γενέσεως λέγει: «Δεν υπάρχει κανένα αμάρτημα και αν ακόμη είναι πάρα πολύ μεγάλο, το οποίο να νικάει την φιλανθρωπία του Θεού, εάν εμείς δείξουμε την μετάνοια στον κατάλληλο καιρό και ζητήσουμε τη συγνώμη των αμαρτιών μας». Αυτό που λέγει εδώ ο άγιος είναι πολύ σημαντικό και πρέπει να το τονίσουμε. Ο διάβολος δεν αρκείται να μας εξωθήσει στην αμαρτία, αλλά μετά την πτώση προσπαθεί, να μας ρίξει στην απόγνωση. Προσπαθεί να μας πείσει, υποβάλλοντας στη σκέψη μας πονηρούς λογισμούς, ότι μάταια αγωνιζόμαστε και ότι δεν πρόκειται να επιτύχουμε τίποτε. Μας λέει: «Τι αγωνίζεσαι άσκοπα και ανώφελα; Είδες πόσες φορές προσπάθησες να νικήσεις τα πάθη σου και δεν κατόρθωσες τίποτε. Προσπαθείς να επιτύχεις αδύνατα πράγματα. Παράτα τον αγώνα και κύταξε να γλεντήσεις τη ζωή σου, όπως γλεντάει όλος ο κόσμος». Όμως εμείς ποτέ δεν πρέπει να πιστεύσουμε σ' αυτούς τους δαιμονικούς λογισμούς. Ποτέ δεν πρέπει να εγκαταλείψουμε τον αγώνα, ούτε να απελπιζόμαστε, όσο πολλές και μεγάλες και αν είναι οι πτώσεις μας, αρκεί να αγωνιζόμαστε να μετανοούμε ειλικρινά και συνεχώς.

Σε άλλη ομιλία του, προκειμένου να δείξει το μέγεθος της φιλανθρωπίας του Θεού, φέρνει ως παράδειγμα αληθινής μετάνοιας τους κατοίκους της πόλεως Νινευί. Όταν οι Νινευίτες άκουσαν τον προφήτη Ιωνά να τους αναγγέλλει, ότι σε τρεις μέρες η πόλις θα καταστραφεί, όχι μόνο δεν αδιαφόρησαν, αλλά και εξεγέρθηκαν, για να υπακούσουν στους λόγους του Θεού. Και τόσο ακριβή μετάνοια έδειξαν, ώστε επεκτάθηκε αυτή μέχρι και αυτά τα άλογα ζώα. Ο βασιλιάς έδωσε εντολή σε όλους να νηστεύσουν από τροφή και νερό και να φορέσουν σάκκους, καθ' όν

χρόνον μάλιστα δεν εγνώριζαν, αν θα αποφύγουν την τιμωρία. Και ο Θεός βλέποντας την ειλικρινή μετάνοιά τους, τους συγχώρεσε και δεν κατέστρεψε την πόλη. Επίσης και ο ληστής πάνω στο σταυρό δεν χρειάστηκε ούτε μια μέρα μετανοίας, για να λάβει τη συγχώρεση. Τόσο μεγάλη είναι η φιλανθρωπία του Θεού, ώστε όταν δη την δύναμη της θελήσεώς μας και ότι τον πλησιάζουμε με δυνατό πόθο, δεν καθυστερεί, ούτε αναβάλλει, αλλά χαρίζει γρήγορα το έλεός του.

Σε άλλη ομιλία του επισημαίνει, ότι όσο καιρό βρισκόμαστε στην παρούσα ζωή, είναι δυνατό μετανιώντας, να αποκομίσουμε το πνευματικό κέρδος που προέρχεται από την μετάνοια και αφού αποπλύνουμε τα προηγούμενα αμαρτήματά μας, να γίνουμε άξιοι της φιλανθρωπίας του Κυρίου. Εάν όμως σπαταλήσουμε τον παρόντα καιρό και αρπαγούμε από τον θάνατο εντελώς ξαφνικά, τότε βέβαια θα μετανοήσουμε, αλλά η μετάνοιά μας δεν θα φέρει καμία ωφέλεια. Κανένας δεν θα μπορέσει τότε να μας βοηθήσει και να μας ελευθερώσει από τα δεσμά του Άδου, ούτε ακόμη και οι άγιοι. Γνωρίζοντας λοιπόν όλα αυτά, αφού διώξουμε από πάνω μας κάθε αδιαφορία, ας δείξουμε μεγάλη φροντίδα για την αρετή, ώστε αφού ασκήσουμε την αρετή στο σύντομο αυτό χρονικό διάστημα της παρούσης ζωής να αξιωθούμε της αιωνίου ζωής.

Σε άλλη ομιλία του, θέλοντας να μας δείξει ότι αληθινή μετάνοια σημαίνει ισόβιο και αδιάκοπο αγώνα κατά της αμαρτίας και των παθών μας, τονίζει ότι δεν διεξάγουμε πάλη με αίμα και σάρκα, δηλαδή με ανθρώπους, αλλά με τις αρχές, με τις εξουσίες, με τους κοσμοκράτορες του σκότους αυτού του κόσμου, δηλαδή με τους δαίμονες, που μας μισούν θανάσιμα. Αν παρασυρθούμε σε κάποιο αμάρτημα, ας μη μας κυριεύσει ο ύπνος της αμαρτίας, αλλά ας σηκωθούμε πάνω, έχοντας διδάσκαλό μας τον προφήτη Δαυίδ. Ας κλαύσουμε, ας στενάξουμε, ας λούσωμε το κρεβάτι μας κάθε νύχτα με δάκρυα, ας απομακρυνθούμε από εκείνους που διαπράττουν την αμαρτία.

Σε άλλη ομιλία του, θέλοντας να μας δείξει ότι παράλληλα με όλα τα προηγούμενα, που αναφέραμε, είναι αναγκαία και η εξαγόρευση των αμαρτιών μας σε πνευματικό μέσα στο μυστήριο της εξομολογήσεως, λέγει: Αν είσαι αμαρτωλός, έλα στην Εκκλησία, να πης τις αμαρτίες σου. Αν είσαι δίκαιος, έλα για να μη χάσης την αρετή σου. Αμάρτησες; Πες στο Θεό αμάρτησα. Μήπως είναι κόπος αυτό; Μήπως είναι ταλαιπωρία, ή θλίψη; Μήπως είναι στεναχώρια, να πης ένα λόγο: αμάρτησα; Μήπως αν εσύ δεν ομολογήσεις τον εαυτό σου αμαρτωλό, δεν υπάρχει ο διάβολος, ο οποίος σε κατηγορεί; Γιατί λοιπόν δεν ομολογείς την αμαρτία σου και δεν σβήνεις το αμάρτημά σου, αφού γνωρίζεις ότι έχεις τέτοιο κατηγορο, δηλαδή τον διάβολο, που δεν μπορεί να σωπάσει; Διότι λέγει στην αγία Γραφή, στο βιβλίο του Ησαΐου: «Λέγε συ τας ανομίας σου πρώτος ίνα δικαιωθείς». Πολλοί από

μας, δυστυχώς, δεν ξέρουμε πως να εξομολογηθούμε! Πηγαίνουμε στον πνευματικό για εξομολόγηση, αλλά αντί να ομολογήσουμε την ενοχή μας, προσπαθούμε να δικαιώσουμε τον εαυτό μας, να ρίξουμε το βάρος της ενοχής στους άλλους.

Σε άλλη ομιλία του μνημονεύει την παραβολή των δέκα παρθένων, για να τονίσει ότι ένας σύντομος δρόμος για να σβήσουμε τις αμαρτίες μας είναι η ελεημοσύνη προς τους πτωχούς. Οι 5 μωρές παρθένες έμειναν τελικά έξω από τον νυμφώνα, δηλαδή έχασαν την βασιλεία των ουρανών, επειδή δεν είχαν αρκετό λάδι στα λυχνάρια τους. Το λάδι εδώ συμβολίζει την ελεημοσύνη. Με την ελεημοσύνη μπορεί κανείς να αγοράσει τον παράδεισο. Λέγει ο άγιος: Εμπόριο και επιχείρηση είναι ο ουρανός και εμείς αμελούμε. Δώσε ψωμί και πάρε παράδεισο. Δώσε μικρά και πάρε μεγάλα, δώσε θνητά και πάρε αθάνατα. Μεγάλα είναι τα φτερά της ελεημοσύνης. Διασχίζει τον αέρα, περνά την σελήνη, ξεπερνά τις ακτίνες του ηλίου, ανεβαίνει σ' αυτές τις ίδιες τις αψίδες του ουρανού.

Σε άλλη ομιλία του ο άγιος επισημαίνει, ότι απαραίτητος όρος και απαραίτητη προϋπόθεση αληθινής και ευπρόσδεκτης μετανοίας ενώπιον του Θεού είναι το να συγχωρούμε τους εχθρούς μας και να μην κρατάμε κακία σε κανέναν. Έχοντας υπόψη του τα λόγια του Κυρίου μας: «Εάν αφήτε τοις ανθρώποις τα παραπτώματα αυτών, αφήσει και υμίν ο πατήρ υμών ο ουράνιος. Εάν δε μη αφήτε τοις ανθρώποις τα παραπτώματα αυτών ουδέ ο πατήρ υμών αφήσει τα παραπτώματα υμών», (Ματθ. 6,14-15), λέγει: Ας νοιώσουμε συντριβή στη σκέψη μας και ας ταπεινώσωμε τις ψυχές μας και ας προσευχώμαστε και για τους εαυτούς μας και για κείνους που μας λύπησαν. Διότι όταν θέλεις να κερδίσεις τον δικαστή, για να βοηθήσει την ψυχή σου και να τον πάρεις με το μέρος σου, ποτέ μην τον παρακαλείς ενάντια σε κείνον που σε λύπησε. Γιατί ο χαρακτήρας του δικαστή είναι τέτοιος. Περισσότερο παραδέχεται και δίνει ό,τι του ζητήσουν, σε κείνους που προσεύχονται για χάρη των εχθρών τους. Σ' εκείνους που δεν κρατούν κακία, που δεν επαναστατούν ενάντια στους εχθρούς των.

Με βάση αυτά που ακούσαμε από τον ίδιο τον άγιο, μπορούμε να έχουμε μια σαφή εικόνα, περί του τι είναι μετάνοια και πόσο αναγκαία είναι για την σωτηρία μας. Ας αγωνιστούμε, επομένως, αδελφοί μου, να κάνουμε πράξη, όλα όσα μας διδάσκει εδώ ο άγιος. Και ας ευχηθούμε το νέο έτος, το 2026, στο οποίο μπήκαμε με τη Χάρη του Θεού εδώ και μερικές ημέρες, να είναι έτος μετανοίας και πνευματικής καρποφορίας. Αμήν.

Πηγή: pemptousia.gr